

HKScan Rådgivningsbrev nöt – maj 2022

Kriget i Ukraina fortgår tyvärr med oförminskad styrka och oavsett om det slutar i närtid eller inte så kommer fodersidan troligtvis vara utsatt för tillgångssvackor på foderkomponenter och priserna på fodermedel variera kraftigt beroende på vilka nyheter som kablas ut i media. Dessa båda faktorer kan påverka enskilda företag kraftigt och påverka lönsamhet och produktion på ett negativt sätt. Det är redan dags att tänka på foderstrategi inför säsongen 22/23, det som kan konstateras är att inget kommer att vara billigt, men att säkerställa tillgång på foder blir det överordnade för varje företag som vill vara med i matchen. Innan jag går in på hur ni kan öka värdet på ert hemmaproducerade foder skall jag ta er med på en kort omvärldssituation och analys.

Omvärldsanalys

En sällan skådad värmebölja drabbade Sydamerika under vår, höst och tidig vinter. Detta drabbade givetvis sojaodlingen kraftigt med ett bortfall på ca 36-38 miljoner ton i Brasilien, Argentina och Paraguay. Torkan tog många importörer på sängen och skapade ett kraftigt prisrally på oljeväxter. Läxan lärd är att ett produktionsbortfall på endast ett par procentenheter i Sydamerika påverkar världen kraftigt inom oljeväxtsegmentet och gör oss mycket priskänsliga. Detta har resulterat i att sydamerikanska bönor kommer att vara slutsålda i juli, 4 månader tidigare än brukligt vilket skiftar fokus mot den norra hemisfären och hur odlingssäsongen kommer att utveckla sig här. Dåligt väder på norra halvklotet tillsammans med kriget kan påverka priset i ännu mer i negativ riktning alternativt stabilisera densamma om vi får en god skörd och fred.

Vårspannmålen, i då synnerhet majs i USA ser ut att få en god start då regn kommit lagom till sådd. Dock är här en lång tid kvar fram till skörd så mycket kan hända. Sydamerikas skörd av majs blev även den påverkad av den historiska värmeböljan och krympte med ca 8-12 miljoner ton. Även om det finns lager av spannmål i tex Argentina så finns flera hinder för att få ut den till export. Förutom brist på drivmedel till lastbilar och jordbruksredskap, politiska kontroverser så har floden Parana blivit svår att ta sig fram i pga lågt vattenstånd. Den rinner upp i södra Brasilien och har blivit kraftigt påverkad av torkan. 70% av Argentinas export sker genom denna flod och fraktpiserna har gått upp kraftigt eftersom endast mindre fartyg kan användas. Ett ljus i mörkret är att den andra omgången av sådd majs fick gott om regn i januari och februari vilket kompenserar en del men den första skördeuppskattningen var ca 57 miljoner ton majs men nu ser den ut att hamna på 49 miljoner ton totalt istället. Vete och korn ser ut att ge bra, till och med skördar över det normala, men det som kommer att sätta priset för dessa spannmålslag är fraktkostnaderna på floden Parana.

I Europa är det Ukrainakrisen som är i fokus. I skrivande stund är ca 25 miljoner ton spannmål inlåsta i Ukraina och det kommer bli svårt att få ut. Den spannmål som kan exporteras, transporteras på järnväg med de problem som det innebär. Med järnväg kan de skeppa ut ca 500-600 tusen ton/månad såvida inte ryssarna slår hårt mot deras järnvägar. Vid export på räls så är ett problem att rälsbredderna skiljer sig åt inom EU och Ukraina vilket ytterligare komplicerar bilden. Förut kunde Ukraina genom sina hamnar Odessa, Nikolaiev och Mariupol och några till, skeppa ut 48 miljoner ton/år. Om läget stabiliserar sig så ser man en möjlighet att exporten kan gå upp till ca 1,5-2 miljoner ton/månad, men dit är det långt till, och mycket kommer att hända på vägen.

Ryssland kommer att ha en hel del spannmål att exportera i höst. Som ni vet har inte alla länder i världen lagt sanktioner på Ryssland. Denna spannmål kommer att läcka ut på världsmarknaden men hitta någon som försäkrar lasten eller bank som vågar genomföra penningtransaktionen utan att bli straffad blir svårt. Rysk spannmål kommer att bli billigt, men det finns massor med problem på vägen.

Diskussionen i världen i större spannmålsodlande länder om vad de skall odla nästa år är i full gång. Det som påverkar besluten mest är givetvis tillgången och priset på gödning. I Sydamerika utvärderar man vilka följder Ukrainakrisen får noga. Det verkar som att man till nästa år odlar mer vårkorn, solrosor och prioriterar soja framför majs. Låt oss se vilka beslut de tar, men att grödor som kräver mindre kväve kommer att odlas behöver man nog inte ha så stor kompetens för att ana.

Gödning

Tillgång och pris på gödning kommer att bli en utmaning och ämne till diskussion bönder emellan framöver. Som de flesta vet är naturgas en stor del av kostnaden vid tillverkning av kväve, närmare bestämt ca 70-80 %. Nu stängs kranarna av till Europa vilket leder till nedstängd produktion i östliga EU-länder, i alla fall kraftigt minskad sådan. Som lök på laxen är importen av gödning från Ryssland och Belarus satt under sanktioner vilket innebär kraftig utbudsminskning på ammonium, ammoniumnitrat, urea, fosfor och kalium. Idag står Ryssland och Belarus för nästan 50% av ammoniumnitratproduktionen i världen, 25% av ammonium- och 15% av area-produktionen och nästan 50% av kalium. Givetvis hamnar inte allt detta som export men en stor del har importerats av Europa, Latinamerika och Sydostasien som hittills byggt ett mycket stort beroende av rysk och belarusisk gödning. Det blir svårt att på kort sikt få fram nya leverantörer som kan ersätta denna mängd gödning som försvinner ifrån marknaden. Gödningsmarknaden är kraftigt marknadsdriven och kraftigt pris påverkad av utbud och efterfrågan, exportrestriktioner från gödningsproducerande länder och vilken tid på säsongen det är. Kina, Indien och USA är också mycket stora aktörer inom gödningsproduktionen, men jag tror knappast att de två första kommer att vara generösa med export då mätta munnar ger lugna människor vilket troligtvis kommer att vara deras prio. Ett land som Brasilien importerar ca 85% av sin gödning, Argentina även så trots att de har enorma fyndigheter av gas. Brasilien har nu sjösatt ett program för ökat utnyttjande av gödning och målet är att minska gödningsanvändningen med 20% inför nästa år. Vi som är lite luttrade, ärrade och cyniska av livet vet att inget är så enkelt, givetvis blir det effekter när man minskar på något, sällan positivt tyvärr. Slut på kriget i Ukraina skulle påverka många saker positivt på kort sikt, men långsiktiga problem skapade av kriget och sanktioner kommer ändå att bestå en lång tid framöver.

Öka värdet på eget foder från gård

I dessa tider är det ännu mera intressant att förädla och öka utnyttjandet av ert egenproducerade foder på gård. Enligt mitt sätt och se på det så finns en oerhört stor potential i just detta och då samtidigt göra sig mindre känslig för utbuds- och prisvariationer. Det som jag tänker på är Alka konceptet. Detta kan man göra utan att tappa produktion, tvärtom, och samtidigt göra sig mindre sårbar vilket kommer att bli viktigt och med lägre foderkostnad som resultat. Oavsett mängd spannmål som man odlar och skördar så bör varje kilo behandlas, då detta leder till minskade inköp av tex proteinfodermedel.

Att maximera utnyttjandet av det man producerar på gård till fullo är en potential få har anammat hittills, men de som gjort det tjänar stora pengar på det just nu, i synnerhet inom mjölkproduktionen men även hos slutgödare. Kunskap och erfarenhet om Alkakonceptet inom branschen är lågt i Sverige då man helt och hållet lutat sig mot foderindustrins produkter och förbisett och i viss mån ifrågasatt de som har gjort annorlunda.

Alka konceptet = Homendry

Som ni vet så säljer HKScan Homendry för behandling av spannmål, helsäd och halm. Denna produkt används som tillsats vid lagring av spannmål, men även som tillsats till helsädes ensilage. Vid standardinblandningen på 3% så höjs proteininnehållet med 4,5% enheter, men möjlighet finns att blanda in upp till 15% och då höjs värdet i spannmålen med 22,5% enheter. Flexibiliteten i systemet är fantastiskt, men så även de följd effekter behandlingen med Homendry ger, som högt pH i den behandlade varan som motverkar acidosis (sur våm) samtidigt mycket hög lagringssäkerhet. Inblandningen är mycket enkel, inga pumpar behövs, på sin höjd en hink som ni säkert har gott om.

Vi har sett bibehållen till ökad produktion där Homendry-behandlad spannmål ersatt 50% av det inköpta proteinet i mjölkbesättningar med kraftigt sänkt foderkostnad. Hos slutgödare har inköpt protein ersatts med Homendry-behandlad spannmål med högre tillväxt och total avsaknad av leverbölder.

För de som är intresserade av Alka-systemet, kontakta undertecknad. Tack vare att HKScan har arbetat med producenten till Homendry FiveAlka LTD under många år så står vi först i kön för att köpa denna produkt till ett bra pris under kommande säsong. Inget kommer att vara billigt kommande säsong, dock gör Homendry det billigare totalt för er. En viktig sak är att ta i beaktande är att inte utsätta sig för utbudssvackor när brist på råvaror uppstår eller att ni inte får den mängd som behövs. Det ni har lagrat och behandlat har ni, och rätt utnyttjat kan det ge er en trygghet i produktionen i oroliga tider.

Robban

robert.nilsson@hkscan.com eller telefon 013-23 45 41